

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
 Härad: Bräkne Adress: Svängsta
 Socken: Asarum Berättat av:
 Uppteckningsår: 1942. Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

En soluppgång.	s. 1.
Magnus på Hallen.	s. 5.
"Sote Masse".	s. 13.
"Masses händelserikaste Jul."	s. 16.
En Vrakspillra.	s. 23.
Snål-Eskil och hans drake.	s. 29.
Vid en station.	s. 39.
"Hovett då gick te, när drängajösses klocka kom igen."	s. 41.
Sommarminnen.	s. 44.
Tankar om Hemmen.	s. 50.
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

ACC. N:R.

M. 8474 :/.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1930 Född år 1860 i Björnamåla, Asarums

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En soluppgång.

Det var bitande kallt en Februarimorgon då jag gav mig ut. Termometern visade 12 - då jag vid sextiden stack iväg. Jag ville än en gång se en soluppgång i min barndoms hembygd dit jag hade en god mil. I olikhet med mina vanliga strövtåg måste jag följa banade vägar emedan snön låg hindrande överallt annorstädes. Allting var tyst som på skapelsens morgon, med undantag av en eller annan knäpp i barken på någon av de vid vägen växande bokarne, der den mellan bark och stam sittande substansen (en följd av den föregående blida väderleken) genom köldens inverkan slog en spricka i barken. Men vad var det som skyntade derborta? Med halft upplyftad fot stannade jag som förlamad och såg bland stenarne ute på gläntan en hare som skuttade omkring tätt efterföljd av en annan av samma art. Nåja ! Deras parningstid första gång för året var just inne, och de följa sin nedärvda naturdrift oberoende av både almanacka och väderleksrapporter.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:2.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1930 Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vägen backe upp och backe ner var ansträngande så att andedräkten strömmade ut, likt eruptionen från en vulkan! Efter 1½ timmes gång var jag framme, och tog min utsiktspunkt från den höga backen i Holthagen varifrån jag hade en vidsträckt utsigt. Så gott som under mina fötter låg den långsträckt Melesjön, Ej olik en näbbgädda Inbäddad i sin trånga dal mellan höga barrskogsprydda backar, Långt uppe i norr syntes i den gryende dagern de dunkla konturerna av Norra Hoka, omgiven af resliga Ekar och Bokar. I söder på kort afstånd låg den rektangulära Davresjön, med sitt öppna blänkande öga mitt på det släta snöfältet! Ett förrädiskt hål förorsakat av varma källor i botten. Mer än en som obekant med förhållandet tagit genväg översjön har med lifsfara fått konstatera hur farligt detta ställe är att passera. Vid sträng köld bildas det väl is över det hela, men den är aldrig pålitlig. Borta i öster synes några hörn av den mångflikiga Möllesjön. Braxenfiskens favoritsjö.

Mitt emot skymtar genom den uppväxande tallskogen den tvärbränta söndersplittrade bergsidan i " Vestre Hage " , på vars breda platta hjessa några gamla vindbrutna flygtaller klängt sig fast.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:3

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarums

Berättat av:

Uppteckningsår: 1930

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Undras just om den nya tiden skrämt bort alla de andeväsen och skogstroll som med rätt eller orätt der ansågos ha sitt hemvist. Själva nötterna på den jättestore hasselbusken som växte i en av klyftorna ansågs farligt att plocka ! Här kunde jag under alla år vi bodde i Hoka plocka de största och bästa nötterna i hela orten, stället rykte afskräckte andra från att tillgodogöra sig dem.

De underliga fantastiska skuggorna mellan de snöhöljda furornas grenar försvunno mer och mer, och den svaga dimslöja som vilat över det hela började upplösas, när naturens helsning till den kommande dagen, i den tilltagande gryningen började visa ett rödaktig skimmer. som i raskt tempo steg upp och utbreddes sig tills det omfattade hela östra firmamentet. Jag hade haft tur! Det blev verkligen en herrlig soluppgång. Hela östra himlavalvet skimrade i rött i olika nyanser! Mitt framför mig var det karmosinrött med allt svagare och mindre bjert framträdande färg åt båda sidor tills det helt försvann under horisonten i norr och söder ovanför utbreddes sig en lång smal remsa svagt blått, så skirande tunnt som om det endast varit en hinna genom vilken man skådade in i oändlighetens rymer, förövrigt var

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8474:4

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1930 Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hela himlavalvet vattrat i grått blekgrönt och blått med här och där en svagt brun färgklick, men alltsammans så tunnt, luftigt och vexlande i formerna som om man fått skåda en uppenbarelse från en okänd värld. Tallstammarne borta på den höga backen till höger gläns- te gulröda, och vissa partier av den på grenar och toppar hängande snön gav en gulaktig reflex av de nu framträdande solstrålarne. Visst var det kallt och icke så litet ansträngning hade det kostat att få komma hit och se denna soluppgång men den var värd besväret. Menniskor reser till Lappland till Västkusten och utlandet för att se något nytt men försummar att betrakta allt det vackra som finnes i deras egen hemort.

Februari 1930 Aug. Holmberg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8474:5

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Magnus på Hallen.

"Då lite som gör att! sa bonn. Och i alla fall, vill det icke mycket till, för att ändra sinnesstämningen hos människan. Under den långa regnperiod som varit rådande, har lynnet varit trumpet och nedtryckt. Den lilla köld som inträtt, och den obetydliga snö som fallit har emellertid piggat upp den halft domnade lifslusten, så att man bokstafligt talat: Fått en ljusare syn på tingen. De vanliga utflykterna som varit inställda så lång tid, att jag fruktade stelkramp i lemmarne, kunde nu återupptagas. Och dermed kom åter minnet och hågkomsten i sina rätta gängor igen. Under vägen passerade jag ett ödetorp, och för min inre syn framrullades några bilder ur de personers lif, som lefde sin tid derstädes. Någon gång hade väl äfven dessa menniskor varit unga, fast säker på det är jag ej, åtminstone hvad kvinset beträffar, emedan det allmänna talet visste berättat att: Hon var född gammal. En annan version förklarade saken så att: Det var hennes gränslösa snålhet som ej tillät henne att ha

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:6.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

någon ungdom, och för egen del håller jag denna utsago för troligast.

Salomo säger: Ho kan utransaka en mans väg till en piga. Och orsaken till att, " Majnis på Hallen ", och hans Britta, kunnat falla på den idén, att bilda hjonelag, var för deras samtida, en gåta, Och var det ännu mera för mig som ej kom till världen förrän ett 30 tal år derefter. Valet af deras bostadsplats var lättare att förstå! Deras husplan och lilla täppa bestod till största delen af ett vidlyftigt flatberg. Deras girighet, som saknade alla gränser tillät dem icke att spillta bort någon jord. Det kunde ju tänkas att något deraf vid något tillfälle följt med deras träsko öfver på grannens område.

Storken! Denne oberäknelige gynnare, som stundom kommer på visit i stugorna. Är, fastän han icke är ogerna sedd, dock sällan i stånd att göra menniskor till lags. Ibland kommer han för tidigt, ibland för sent och någongång uteblir han alldeles. " Majnis på hallen ", seglade han stolt förbi i flera år, och orsaken härtill var att såväl Magnus som Britta voro för snåla att bestå sig med

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:7

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

några ömma känslor för hvarandra. Kärlek voro de kemiskt rena för, och sympati och ömhetsbetygelser voro för dem okända begrepp. Men en gång storken komderåt, måste han säkert slöat till, så att han tog fel på platsen, Mer också var det i ren distraktion som han släppte ner en liten pojke till dem. Hur en läkare eller barnmorska velat förklara fenomenet, kan jag ej yttra mig om. Men är viss på att en slängd advokat, med logisk skärpa kunnat bevisa, att pojken icke kunde leda sitt ursprung från Majnis och Britta.

Mot ödets lag är fåfängt att göra invändningar, och eftersom pojken nu en gång kommet dit, fick han stanna kvar. Och kan man lära en hund att äta suräpplen, så borde det gå för sig att lära pojken att lefva på luft och solskin. Och följden här af blef precis som med en växande planta, som står trångt och längtar efter sol-ljuset. Den skjuter bara i höjden, samt blir lång och smal. Sådan blef också lille Masse. Det var förenat med inte så liten risk att passera honom under blåsväder. Man fick det intryck af honom att han kunde brista tvärt af vid minsta vindstöt. Men sanningen af tionde budets hotelse, gick här i uppfyllelse. Derför att pojken

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:8

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

alltid fick otillräckligt med mat, lärde han sig att snatta, när och var han kom åt. Och detta blef en vana, så att det var honom omöjligt att skilja på mitt och ditt. Så snart han blef så gammal att lagen kunde börja tala sitt stränga språk med honom blef han pensionär på något af statens fängelser, den ena perioden efter den andra, och till slut när myndigheterna ansågo honom för oförbätterlig, skaffade de honom biljett samt sände honom i väg till Amerika. Och härmed försvinner han ur berättelsen.

Jag glömde härofvan att omtala hur han fick sitt namn, "Masse". Äfven i denna obetydliga sak spelade girigheten in. Gubben föreslog Britta att de skulle fråga någon som var lärare än de sjelfva, efter vad namn pojken skulle ha. Men afklipptes med Brittas förklaring Att då gubben var känd under namnet: "Majnis på hallen " , så hade han icke mera bruk för sitt ursprungliga namn. Derför kunde pojken erhålla detta som de sjelfva hade alldeles gratis.

Fastän daglönen på den tiden ej var mera än 16 skilling pr dag gjorde dock deras spartanska lefnadssätt det möjligt för dem att plocka ihop och lägga undan den ena 6 styvern och 3 skillingen efter

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:9

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den andra. Dessa hade de förvarade i ett par stora fårskinnpungar som lågo gömda i en gammal bastant ekkista, och vid den sista auktionen efter dem, inropades denna af en spekulant, som under hemtransporten förvånade sig öfver kistans ofantliga tyngd. När han brutit upp locket, såg han orsaken. Det var de många kopparmynten som vid öfverräkning visade en summa af öfver 200 rigsdaler. Dessutom hade de lånat ut pengar i flera större poster, men eftersom ingen af makarna var skrifkunnig, fanns ingenting antecknat hvarför det gick så, att var och en, utan vidare behöll hvad han lånat.

Gubben blef sjuk och dog flera år före Britta, men hade hunnit närmare de 70 åren. Någon uttalade sin förvåning öfver att gubben icke fällt en enda tand, Men detta förklarades af en annan sålund: Emedan hans snålhet icke tillåtit honom att förtära mera föda än det aldrr nödvändigaste, hade tänderna icke varit utsatta för någon nötning eller påfrestning och derför hade de kunnat utveckla sig till att bli så stora och massiva.

När gubben dött sände Britta bud på några släktingar som skulle vara behjelpiga med att bära den döde till grafven. Något i matväg måste hon väl styra till med, men att detta icke blef mycket kan

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:10.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1850 Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

väl var och en förstå, fastän det i hennes tycke var alldeles okristligt att slösa bort så mycket mat till ingen nytta. När bärarne återkommo från jordfästningen, komtalet att röra sig om arvet efter gubben. Men då tog det eld hos Britta! Hon förklarade: Att varken hon eller Majnis sträfvat och slitet i alla sina dagar för att snikna arvingar skulle ha med deraf förrän efter hennes död, och tillade hon i vredesmod: Jag skall ställa om att det inte blir något för er att gräla om då heller. Den ena häftiga repliken följde på den andra, och slutet blef att de inbjudna gingo sin väg utan att ens ha satt sig till bords. Glad häröfver slog Britta ihop händerna och utropade: Kors så roligt, nu får jag ha min goda mat själf.

Några år härefter inträffade en händelse, som tog knäcken på Britta, trots att det ~~var~~ onskligen var gott virke i henne. Ogin och vresig som hon alltid varit, nekade hon under ett svårt yrväder att låta en kringvandrande stackare få tak öfver hufvudet för natten. Denne blef arg, och tog en stör ur vedhögen samt slog dermed in takfönstret på stugan så att innan morgonen var halva stugan

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8474:11.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

full med snö. Någon glasmästare fanns då icke på en vid omkrets mer än Björk i Torstarp, och ut till honom hade hon öfver en mil. Dagen derpå gick Britta ut till Björk, och bad honom gå upp och sätta in nytt glas, men först ville hon veta vad det kunde kosta, Och B. som några år förut hos Britta bytt ut de förutvarande hinnerna som dittills tjenstgjort såsom medel att förskaffa sig en smula dager, mindes ungefär storleken så att han kunde sätta priset till en rigsdaler. Ojame! En hel rigsdaler, var skall jag ta så många pengar ifrån, då får det vara som det är mente Britta, och dermed traskade hon tillbaka mot hemmet. Kallt var det när hon gick, och värre var det när hon våt och frusen kom tillbaka, långt ut på natten. Tredje dagen krånglade hon med att lägga granris öfver förestret samt langade ut en massa snö som yrt in i rummet. Men hur hon eldade kunde det inte bli tillräckligt varmt derinne, utan kölden och strapatserna knäckte den snåla och envisa Britta, Emedan stugan aldrig fått någon reparation var den bristfällig, och i sängen fanns endast litet halm, men inga sängkläder, så att vid auktionen efter henne fanns intet af värde att sälja, och några andra djur än en

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 8474:12.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

svärm flädermöss fanns der icke, och dessa var det ingen som var spekulant på. Det gick som Britta förutsade: Der fanns intet för arvingarne att gräla om.

Girighet är en rot till allt ont, heter det. Och nog får man instämna i att dessa båda giriga människor lefvat ett tomt och glädjefattigt lif, saknade af ingen, utan i stället förbannade af sina släktingar därför att så litet fanns efter dem. Tyvärr dogo icke alla girigbukar ut med Magnus och Britta. Ännu finnes många af deras likar kvar, och en och annan kommer nog min penna att framhålla i ljuset.

Aug. Holmberg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N°: 8474-13.

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

" Sote Masse "

I solskin och regn, i storm och snöslask ! Kort sagt, i vad väder som helst, traskade Sote Masse omkring i bygderna. Tjenade ofta en slant, och blötte den samvetsgrannt på närmaste gästgivaregård. Var ofta utsatt för drift, men kunde om så fordrades, ehuru- väl han både stammade och skorrade på målet, ge ganska dräpande svar när det föll honom in. Skröt gärna av, att han var en orädd och fruktansvärd slagskämpe, men var i verkligheten intet annat än en feg pultron, som alls icke behöfde henta den lärdomen ur bibeln att : När någon slog honom på det ena kindbenet, frivilligt vända det andra till. Berättade gärna om sina upplevelser, och tog dervid stundom de mest befängda liknelser till hjälp, för att, som han trodde bättre förtydliga sina yttranden. Och var ofta utsatt för missöden under sin yrkesutövning. Lefde för dagen, utan att egna ens en tanke ~~Klaxxnnärksednarrerdelenxxxxsinxlevnad~~ åt morgondagen. Blev under sednare delen av sin levnad genom några välvilliga personers medver-

ACC. N.R.

M. 8474:14

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-kan, egare av en liten låg ryggåsstuga i Asarums by som icke hade något annat fönster än ett litet takfönster. Här tillbringade han julhögtiderna under de sista åren han levde, men den övriga tiden av året ströfvade han ideligen omkring och utsträckte sina vandringar till flera församlingar. Några av de äventyr han upplevde och de befängda historier han var i stånd att duka upp förtjena att komma till efterverldens kännedom.

Hur han en gång råkade ut för en vildsint murare, och av denne fick ett kok stryk, berättade han sjelv på följande sätt.

" En gång ja kom te Kråkekull o skulle sota pipa (Skorstenen) så lå Petter Ola den faihonnen o klente ongen (fogade bakugnen). Ursekta Måns, sa han, jag fuskar i din profasjona! Skadar inte sa ja, Men du gör att som ett förbannat få. Men då ble Petter Ola arger o sa: Ja ska mesjäl se om ryggtavlan på dig Masse innan du går. O då kokte dä te i mitt adeliga blo, o ja sae: Håll du klöva i styr, ja tycke di ä smoria nock som di ä. O na ja då hade sotat o skolle gå, kom Petter Ola ette me ut i snön, me bara hosorna på o di va sönnar (söndriga). O då grinte ja te, o sa: Ajta dina kyllingatår,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8474:15

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ella kan du få fransos i dem! Fosi ja vesste att han fått fransos (Veneriskt) i styrstången na han exerte på Vämö. O då mölade (Bölade) Petra-rackan te som om en stycket honom i ainnen mä en pennasyl o me samma slo han me på skallen o då ska en tro att ja ble arger o to te skrapan. Men Petter han bara slo, sla på sla. o ja sjonte (sjönk) i snön en hel alen för hvarteveliga sla. Menså tröttnade han i hånneen (Handleden) o gick ing den faihonnen. O ja ste opp o geck ing o satte me ve kakelongen, o na ja då suttet ett bete, tess ja va bleen varner sa kände ja var ja hadde fått stryken.

Om sitt missöde, då han föll ner från ett tak på ett ställe der han skulle sota, berättade han sålunda!

" Di sier di kan ränna se te ulökkan, men jager kan en sitta se te henne mä, dä haa ja vatt ute for oin gång ja va i Hästaryd o skulle sota nåna opprottne pipor. Ja hade gått opp gönom den store skorren (Stora skorstenen) o na ja sotat den, sa va dä oin liten piperackare nepå sian å taket, o som ja sto på ryggningen, sa tänkte ja ve me säl: Du aker vail ne te na Måns se ja konne vail inte veta att hon va opproten (ruttnad = murken) o ja satte me o ok nepo taket o kom te pipan sa slo ja armarna om na o tänkte: Nu ä du där

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:16.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

allt Måns! Jo faen håller! Pipan br^Vas jäms mä taket sa ja fick hen-
ne i fainen mä me ne på gåern, o dää va stoinsatt o hart dä fick
ja mesjäl känna i stussen, men dä gick vail an mä dä, män dä vär-
sta to foatills (före) Ja sjimlade o slo pa tri håll, sa bonnen
måtte köra me te doktor Vätter, o han visste se ingen aen rå än
te o skära om me sa ja ble som en jude, men som Gud gav löckan sa
hade ja ju ingen käring sa dä gjore inte sa möet."

" Masses, händelserikaste Jul. "

Det var i skumrasket dagen före Julafton! Himlen var grå, luf-
ten var grå! Husen längs vägen stodo som mörka spöklika vålnader.
Endast marken lyste vit. En skarp nordanvind svepte massor av yrsnö
framför sig, som tornade upp i väldiga drivor, hvarheldst något lät
gav den tillfälle att lägga sig till vila. Det var en sådan kväll
då kölden herrskar enväldigt! Längs vägen virflade den frusna snön

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:17.

Landskap: Blekinge..... Upptecknat av: August Holmberg.....

Härad: Bräkne..... Adress: Svängsta.....

Socken: Asarums..... Berättat av:.....

Uppteckningsår:..... Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fram och stack som nålsuddar genom de tunna slitna plagg som hängde som betäckning över Masses magra kropp, der han, trött och tyngd av innehållet i en väl fylld säck som han bar på ryggen, långsamt banade sig väg genom snödrivorna. Såsom sockensotare, åtnjöt han samma rättighet som båtsmännen, att få uppbära lite Julkost, som skänktes honom af folket i gårdarne, hvars skorstenar han under årets lopp befriat från öfverflödigt sot. Han hade beräknat att få sin börda skjutsad av någon vägfärdande. Men under den bitande storm och intensiva snöyra som nu härjande drog fram föredrog människor-na att heldre vistas inomhus, än färdas på vägarne. Det enda som tillkännagav att livet ej var utdött, var ett och annat svagt glänsande ljus, snarast liknande sommarkvällarnes lysmaskar, som uppstod, då någon i husen satte den lilla hängjorda revoljelampan i fönstret, för att dermed vägleda drängen eller pigan under deras gång från stall och ladugård till ingången på stugan, så att de ej förrirrade sig i det intensiva snövädret.

Begäret och själfbevarelse-instinkten kämpade en hård kamp med varandra, i Masses på goda uppslag och fast beslutsamhet, just

Skriv endast på denna sida!

ACC. Nr.

M 8474:18.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

icke så väl tränade eller välförsedda hjerna. Mycken god mat, och några flaskor hembränt, som lågo väl instuvade i den rymliga säcken som han med möda släpade med sig på sin krökta rygg, manade honom att ej ge tapt, utan försöka nå hemmet, der han i lugn och ro kunde få njuta av det goda. Men hans halft steltnade lemmar och de genom hans tunnslitna kläder inträngande isnålarne, bjödo honom att söka skydd i någon stuga, så länge ovädret rasade! Men denna gång kämpade vädrets makter förgäves! Magens krav och begär visade på ett eklatant sätt sin överlägsna förmåga, att styra en människas vilja. — Omsider nådde han sin nästan översnöade stuga, sent på natten, just som drängarne i den närbelägna Länsmansgården gingo in, efter att de gett hästarne nattfoder. Och dessa hörde då, hur den, öfver sinseger över elementen, icke så litet stolte Masse sade till sig sjelf; just då han stod i begrepp att öppna den låga dörren: Fruset har du Måns! Illa har du farit på vägen Måns! Händer och fötter får jag väl aldrig känsla i mera! Men nu är du äntligen hemma Måns, och nu mesjäl ska du få äta och supa som en christen menska Måns lelle.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:19.

Landskap: Blekinge..... Upptecknat av: August Holmberg.....
Härad: Bräkne..... Adress: Svängsta.....
Socken: Asarums..... Berättat av:.....
Uppteckningsår:..... Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Dagen efter! Den i alla tider efterlängttade julafton var inne! Snövädret hade upphört på natten! Och långt förrän dagens bleka strimma syntes i öster, gick det bud från plogfogden, att alla som egde oxar skulle med dragarne infinna sig vid "Torstarps bastu" der de stora snöplogarne, som tillhörde de yttre byarne lågo upplagda sedan förra vintern, hvarpå man med dessas användande skulle göra vägarne farbara till dagen derpå då folket skulle till Julottan. Förutom oxkörarne brukade en mängd löst folk komma tillstädes när vägarne plogades, ditlockade av den rikliga trakteringen, Och bland dessa sednare var man alltid van att få se Sote Masse. Alldenstund han var som vi sett en oförbätterlig suput, som gerna utstod spe och hån och om så fordrats, gerna gått i döden, om han dermed kunnat tjena sig ett rus. Men i dag syntes han inte till! Plogmannen som förestod trakteringen uttalade sin förvåning över Masses frånvaro. Det var precis som om något fattats för att göra miljön fullständig. Dervid upplystes det att Masse varit synlig å vägarne flera dagar å rad, i och för fourageringsbestyr så att nu satt han säkert hemma i ro och njöt av håvorna.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:20.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sent om kvällen, då de förr omnämnda drängarne glada och upprymda gjort sista rondan till hästarne, kom de överens att gå upp och se hur Masse hade det i sin stuga. De hade ju hört, att han lovade sig sjelf ljuflig vederkvickelse, efter sina utståndna mödor. Ankomna dit stego de upp på det låga taket och tittade ner genom fönstret, hvarvid de blevo vittne till en underlig parodi till andakt.

Stugans interiör var sådan att det förde tanken tillbaka till urtiden. På den öppna spisen brann en värmande brasa, och bredvid spisen på golvet, låg Masses hela utrustningsattiralj! Skrapa, sotarlina med jernlod och en hoprullad rotting med vidhäftad ruska af enris färdig att tagas i bruk. Under takfönstret mitt på golvet stod ett stort bord på tre ben, det fjerdde hörnet uppbars af en grov enklyka. På bordet låg huller om buller stora mängder af de födoämnen Masse erhöillit tillika med några flaskor bränvin. På en trebent stol vid bordet satt Masse sjelf i sin sotiga vardagsdräkt, precis sådan han brukade komma fram ur skorstenarnes trånga och mörka inman döme, full och präktig som det anstod en rättrogen socken-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:21.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av:

August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress:

Svängsta.

Socken: Asarums

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-sotare då för tiden.

Men att döma av hans högt uttalade meningar, hade hans inre undergått en tillfällig förändring. Han var sentimental, och hade kommit i första stadiet av en självransakan fastän han ifråga om mål och medel till att bli en bättre jag, befann sig i en betänklig begrepps-förvirring. Han var uppenbarligen på god väg, men hindrades av många stötestenar.

Såhär hörde drängarna honom tänka högt för sig själv!

"Jaha, nu ä den goe julen här igen! Ja, visst ser det gott ut på boret, o mer har jag i posen! Men det var mesjäl annat än gott o få hem att. Hur många jular har du levat nu Måns? Åh, nu är det Jul, nu ska du inte va högfärdig Måns, utan säg Masse som annat folk så kan en veta hecken du ä. Jo de ska ja si de Måns Du ä hvad Våhlin sa: En arm syndare! Hå-hå-ja-ja, Du kunde gerna läsa syndabekännelsen! Hur ä dä nu den börjar? Jag fattiga syndiga menniska, Ja, fattig har ja vatt sålänge jag minns, så dä behöver jag väl inte tala om. Men vad var det mer, lä mē si! Jo, taltes dä inte om att ja va syndigt födder mē måtro. Jo bestämt va de så, Jamen du Måns, dä ska väl inte

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:22.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ja lia för, dä va väl mor som födde me till verlden, hon va nock
arger fo dä! Och aldrig fick jag heta annat än horonge så länge ja
va liten så dä ska ja väl inte lia för nu på gamla dar. Nähä du Måns!
Tag dig heldre en sup av det goa Hokabränvinet. ----

Men ja kommer ihåg att di sjonger så grannt om Englar i kyrkan
om julottan men englarne kommer väl inte te folk i tocka hära små-
stugor. B r r r

Längre hann inte Masse i sin bekännelseläsning. förrän genom
takfönstret kom en försvarlig griskulting, nerdimpande mitt ibland
hans håvor på bordet, som dervid ströddes åt alla håll. Tvärt tog
det slut med sentimentaliteten, och ett stort ^{stycke} av den gamle Adam kom
i stället. Retad till vansinne ända ut i fingerspetsarne reste sig
Masse och med utropet: Ack du satans olycksfågel! Grep han grisen
i örat och huvade ut honom i snödrivorna på gården.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:23.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarums

Berättat av:

Uppteckningsår: 1917

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVEn Vrakspillra.

Det var på hösten 1917. Folket var satt på avmagringskur af förstörelsekommissionens okloka åtgärder, och dess tjänsteandars småsinnade beteende. För att om möjligt få en inblick i hur folket klarade skivan under dessa bistra förhållanden, som världskriget och egna maktinnehavare åstadkommet gjorde jag en flera dagars ströftur genom skogsbygden. Tredje dagens kväll befann jag mig i de stora och oländiga skogarne som sträcker sig mellan Ö. och B. församlingar och ämnade slo mig till ro för natten ute i det fria då jag på något afstånd såg en svag rök som en liten dimslöja stiga upp öfver trädtopparne. vägledt härav styrde jag kosan deråt i hopp om att finna något skogstorp. Sådant fanns här emellertid icke. Elden som gifvet upphov till röken jag sett brann ute under bar himmel, eller rättare sagt under en stor yvig gran som växte framför den branta sidan af en berghäll, hvars sida någongång splittrats så att ett grottliknande hål uppstått och som förr tydligen gjort tjänst såsom räv och grävlingsgryt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:24

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1917 Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Grottan befanns även nu hysa invånare, fast av annat slag. En tvåfotaindivid på efter hvad jag kunde tycka, 50 a 60 år, satt på en sten framför elden med en lång sticka i handen, hvars andra ända, på vilken ett stycke av en nyss plockad fågel var fästad han höll över elden för att på skogsströvares sätt, bereda sig aftonmåltid. Situationen var mig alltför välbekant för att missförstås. Båda blevo vi förbluffade! Han var tydligen icke van att ha något sällskap, och jag väntade icke heller att finna någon eremit ute i markerna nu för tiden.

Det gäller såsom en oskriven lag, att om tvenne skogsströvare träffas, isynnerhet under något mystiska omständigheter, frågar ingendera efter den andres namn eller förehavanden. Men för att "känna" sig för hur landet ligger säger den ankommande "God frid" besvaras detta med samma ord, kan man tryggt slå sig ner, men mötes uttrycket av en butter tystnad gör man klokast i att genast gå sin väg, såvida man ej i onödan vill bli invecklad i en tragedi der livet hänger på ett hår. "Skogen är tyst, och sjöarne och sunphålen i hvilka ett lik kan försvinna" äro många.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:25.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1917 Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Helsningen mellan tvenne mötande är aners, som vi vet, God dag eller God afton. Men när jag i min barndom hörde far säga till dem han träffade i skogarne: " God frid " , och frågade efter orsaken härtill, kunde han ej ge annat svar än: Du kan väl begripa att mötas i skogen, eller ibland menniskor på allmän väg är inte detsamma, man vill höra sig förom man skall hålla hårdt i yxskäftet. När jag blev äldre, och för att pröva sanningen härav uraktlät att uttala helsningen, kunde det hända att situationen blev sådan att hvarje nerv och varenda sena behöfde tagas i anspråk. Nu efteråt då det koleriska lynnet blivit i någon mån afkyllt, må jag tacka min lyckliga stjärna och min vighet för att jag kunnat uppnå 70 års åldern.

Helsningen kan, efter vad jag kan förstå, leda sina anor tillbaka till den gråa forntiden. Den frammanar i föreställningen klangen af stridsyxor och blankfejade svärd! Af ödemarkstragedien och blodsminnen som af folket bevarats ända till vår tid.

Den person jag här träffade på, var emellertiden, som ej förstod skogsspråket! På min helsning svarade han helt gemytligt God kväll, god vän. Jag begrep genast att han var en som åtminstone

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:26.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1917 Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

största delen av sitt liv varit med om lagbundna och familjära förhållanden. Hvad nu orsaken kunde vara att han dragit sig ifrån sina medmänniskors sällskap. Denna sednare tanke kom över mig först sedan jag tagit en titt in i hans krypin och dervid funnit att han inrättat sig för en långvarig vistelse å denna avlägsna och ödsliga plats.

Jag slog mig ner på en sten bredvid mannen och under det samtal som nu kom i gång, fick jag höra hans levnadshistoria. Ett strävsamt lif, fullt av mödor och många besvikelser hade varit hans lott. Sina mesta och bästa år hade han tillbrakt i Danmark såsom bond-äräng, men vid krigsutbrottet sökt sig hem till sin fosterbygd, der han visserligen icke numera hade någon enda anhöring, men dit den i hvarje människas bröst nedlagda fosterlandskänslan drev honom, fastän han sjelv med sina utvecklade begrepp icke kunde göra sig reda härför. Han tycktes dock icke lidit någon egentlig nöd. Kristidskorten hade han emellertid hvarken fått några eller visste om att sådana funnos. Fiske, jagt och kanske lite småsnatteri å böndernas potatesåkrar under somrarne, hade uppehållit lifhanken på

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:27

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1917 Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

honom. Trogen gammal vana frågade jag ej efter hans namn. Detta var ju något som icke angick mig. Samtalet blev långvarigt. En väldig brasa gjorde vi i ordning och först vid midnatt somnade vi, der vi satt på var sin sten mitt emot varandra. Liksom omedvetet hade jag under samtalet haft något att syssla med en lång yvig grangren som jag liksom händelsevis lät ligga framför mig medan jag ännu i sönnen höll säkert fast i andra ändan. Om han under sönnen försökt att närma sig min person måste han då ovilkorligt rört vid grenen och derigenom varskott mig så att jag ögonblickligt vaknat. Men mina försigtighetsmått voro obehöfliga.

Efter en stärkande sömn vaknade jag. Eremiten satt bakåtlutad mot klippan, mössan hade kejsat ner för ögonen på ~~på~~ honom och delade till hälften det blekgula, magra och med lång skäggstubb dekorerade ansigtet, hvars många rynkor och skarpkantade drag förrådade bekymmer och vedermödor. En gång hade även han varit ett jollrande barn, en förhoppningsfull planta, som med förtroendefull blick stullat omkring sin mor, som kanske med längtan skådat efter den dag då hennes lilla jollrande gosse skulle bli ett stöd och en hjälpreda för henne i bekymren för tillvaron och hvad var han? Ingenting an-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:28.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1917 Född år 1860 i Björnanåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- nat än en mensklig vrakspillra.

Men derborta öfver de södra backarne ljusnar gryningen till en ny dag. Skimrande stiger den upp öfver de långsträckta åsarne, på hvilka den resliga barrskogen står som mörka silhuetter. I söder synes en glittrande skogssjö, der luftiga morgondimnor leka tafatt med hvarandra. Hembygd! Fosterland! Hvar finnes väl din like.

Svängsta, Augusti 1917.

Aug. Holmberg.

Originallet skrev jag efter hemkomsten 1917 men har icke blivit färdig med afskrivningen förrän nu.

Jag får nog aldrig tid att renskriva alla mina anteckningar förrän slutet kommer. Enligt naturens lag kan det icke dröja länge till förrän själsförmögenheterna säger: Stopp !

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:29.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Snål-Eskil och hans drake.

Snål Eskil bodde ett godt stycke ofvanför der Ärlighet och redlighet hade sin gränspåle! Han var en äkta Spartan i sitt levnads-sätt! Och hurdan hans mage var konstruerad är icke godt att säga; ty den tycktes tåla hvad som helst. Och gjorde någon en anmärkning till honom öfver den usla kost han bestod sig med gaf han alltid samma svar: Hvad gör det, hvad menniskan äter för något! Det blir intet annat än en l-t ändå.

Efter sin far, öfvertog Eskil gården då han var endast 18 år gammal, och eftersom gubben velat ha både mat och dryck i öfverflöd men lagt föga vikt vid gårdens brukande, var det både ont om "pinallerna" (= husgeråd) och gården var skuldsatt; så att Eskil hade ett styft jobb med att reda ut den tilltrasslade ekonomien. Men han grep verket an med en seghet och uthållighet som var berömvärd. Han sparade sig icke, men umade sig heller ingenting. Vid 25 års åldern gifte han sig med ett kvins som i allo var hans motsvarighet! I äktenskapet hade han en pojk som med tiden visade sig icke allenast vara sin faders son, utan i många hänseenden till och med öfverträff-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:30.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-fader denne. Men hans historia fordrar ett säskilt kapitel. Denna gång skall vi endast berätta om Eskil.

Denne öfvertog, som sagt var gården samt var i många år ensam om både brukandet af gården och sysslorna inomhus, samt visade prof på att en människa kan vara i stånd att reda sig med det minsta möjliga, såväl i fråga om redskap som husgeråd. Till bordservis egde han endast en lertallrik och denna hade gått sönder och satts ihop så många gånger med becktråd af byskomakaren, att det till slut fanns 28 band på den, hvarje band kostade 4 styfver. Men när man nu kunde köpa en ny tallrik hos pottmakaren för 3 skilling (= 12 styver), så inser man att härvidlag bedrog snålheten vissheten, men det var en fix ide hos Eskil att ingenting fick förfaras.

Enligt gammalt bruk stod äfven i Eskils hem, i hörnet till höger om dörren en "tina" (= träkäril liknande en vattenså). I detta käril slogs all sur mjölk som blef öfver då smör tjernades likaså alla rester af mjölk som blef kvar vid måltiderna och detta användes sedan till dryck såväl hemma som under utarbetet. "Tinan" brukade i regel aldrig göras ren mera än en gång om året! Vanligtvis till

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8474:31.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarums

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1870 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julen. Hurdan både lukt och smak innehållet med tiden fick är lätt begripligt. Nu var Eskils både lukt och smaksinne härdat för att icke säga förhärdat, men det hjälpte inte; kropp och själ och alla lemmar reagerade inför denna vämjeliga affalsprodukt. Menså fann Eskil på råd! Engång han var i Karlshamn, hos bagare Malmström med ved, kom en af bageripojkarne ut med några svedda bullar som han kastade till hönsen på gården. Vips var Eskil tillreds och stoppade dehär bullarne i fickan, och när han sen kom hem och satte sig till bords lade han en bulle andra sidan fatu och sa till sig sjelf tysst och andäktigt: " Tya du aita opp sypat nu Eskil så må du ha vedebröt " (Kan du förtära mjölken nu Eskil så få du Hvetebrödet).

Ett par kor egde Eskil och angående dem hade han fått den riktiga uppfattningen; att om han utfodrade dem tillräckligt, så blef det mera mjölk och dito smör. Smöret som han sjelf tjernade brukade han göra i rullar om två skålpunds vikt pr styck, samt ini rullens midt lägga in en bit potatesgröt i hvarje. Alldenstund en sådan passade att köpa hel, utan att styckas sönder, lyckades detta skälmstycke otaliga gånger, någongång blef det uppdagat, och att det då var otrevligt att heta Eskil förstås af hvar och en.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:39.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av:

August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress:

Svängsta.

Socken: Asarums

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En gång kom slagtaren i orten till Eskil, i afsigt att köpa en fet gris; affären afslutades och om fredags-eftermiddan skulle E: köra djuret till slagtaren, der den skulle vägas, och betalningen erläggas efter hvad vi kallar! " Lefvande vigt ". För att djuret skulle väga så mycket som möjligt, kokade Eskil på morgonen, råg i en gryta och lät grisen proppa i sig allt hvad han orkade.

Alldenstund grisen skulle torgföras dagen derpå, slagrades den strax efter aflevererandet, och emedan rågen under den korta tiden icke undergått någon vidare förvandling, skrapade Eskil ihop affallet ur svinmagen i en medhafd korg, och tog detta tillbaka med sig hem, för att som han sade: Ha något att ge hönsen så att de slapp att svälta.

Wid ett tillfälle kom sockenskräddaren till Eskil för att sy en tröja till honom. Till foder i plagget skulle användas en gammal fruntimmerskjol som E: vid något tillfälle inropat på en auktion. Kjolarne voro alltid försedda med en ficka, stundom så stor att den rymde en fjerding potater. Då efter slutad sömnad resterna hopsamlades hittades icke fickan, hvarpå Eskil frånräknade 8 skilling af ar-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:33.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- betslönen såsom ersättning för den bortkomna kjortelfickan.

Då Eskils pojk blef så stor att han skulle gå i skolan, och då dagligen såg, att de andre barnen hade annat till matsäck än bara en torr brödkant, smusslade en morgon till sig en bit fläsk som han stoppade i fickan! Tilltaget observerades strax derefter af Eskil som barhufvad och i strumplästerna sprang efter pojken i snöslasket en half fjerdingväg för att kunna återtaga fläskbiten, utan att lyckas, emedan pojken gnodde iväg för brinnande lifvet för att få behålla sin raritet. Efteråt berättade Eskil sjelf händelsen, på samma gång beklagande sig öfver att ha en pojke, som var så kräsen att han behöfde " sogel " till kornbrödet.

Fastän Eskil var en " hårdfjällad jycke ", hade han dock en svaghet! Han ville gerna ha en buss tobak i munnen att suga på för att fördriva sin trista tillvaro. Icke så att han nånsin hade råd att köpa några Vestindiska blad sjelf. (På den tiden användes tobaksbladen hela, endast impregnerade med någon saft, såsom tuggtobak). Men kom han i närheten af någon som begagnade tobak och denne spotade ut en buss, så kunde man vara säker på att Eskil tog upp och

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:34.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

med strålande uppsyn höll tillgodo med en sådan. Tjogtals historier berättades om de snuskigheter han blef utsatt för på grund af sin svaghet för tobak.

Det är egendomligt med gnidare! I huru många former deras kärlek till pengar kan taga sig uttryck. Somliga ha sin förnöjelse af att gömma dem på ett säkert ställe samt att så ofta som möjligt, fröjda sig åt att se och räkna dem. Precis så gjorde inte Eskil. Till en början lånade han ut pengar till personer som han ansåg riktigt säkra. Naturligtvis med iakttagande af alla för honom kända försiktighets-åtgärder, emedan han till en början misstrodde våra i landsorten då började "sparbanker". Men i mån som dessa visade sig vara säkra och solida, anlidade han dem till att placera pengarne i; dock så. att han anlidade flera af närliggande socknars sparbanker, för ifall-ifall? som termen lyder. Men han undvek sin närmaste sparbank, för att icke bli påförd för hög skatt ifall taxeringsnämnden fått kännedom om hur mycket han verkligen egde.

Eskils äldsta form för att gömma sina pengar var följande! På någon auktion hade han inropat en större kopparkruka med lock, och

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:35

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

denna gräfde han ner något från boningshuset, vid sidan af en stengärdesgård och alldeles inunder en der växande hagtornsbuske, platsen under den sednare tydligen vald med afsigt såsom ett säkert igenkänningsmärke emedan hagtorn var något i den orten sälsynt. Och därför behöfde han ej taga felpå gömstället. I detta krus nedlades en gång om året i blanka tvåkronor allt hvad han under årets lopp, lagt undan i småposter, sedan först bankerna fått det hufvudsakliga. Och så hemligt höll han detta gömställe, att hvarken hustrun, så länge hon lefde, eller den uppväxande sonen visste om platsen. Någon gång lär han ha pratat bredvid munnen för pojken, så att denne hade nog kännedom om att gubben Eskil hade pengar nergrädda "nånstans". Men hvar? Det visste han icke. Trots den usla diet han förde, och det stränga arbete han underkastade sig blef Eskil omkring 70 år gammal. En förvånansvärd prestation som bevisar att menniskan tål mycket innan den förgås. Något före sin död öfverlemnade han sina samlade skatter till pojken (cirka 15,000 kr.). Men teg fortfarande med gömstället till kopparkrukan. Så en dag blef gubben på allvar sjuk, och någon dag efter mistade han talförmågan, men lefde ännu några dagar till innan han knall och fall dog, och

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:36.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarums

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

tog således hemligheten med krukans förvaringsplats med sig i graf-
ven.

II

Draken på Skatten. (fortsättning)

Något efter dödsfallet sålde sonen efter Eskil gården till en person från angränsande socken, och förbehöll sig endast rättighet att bo i husen tillsvidare, emedan de nye egarna icke ämnade flytta dit förrän den 25 Mars nästkommande år. Eftersom sonen då icke var gift bodde han således ensam i husen, och emedan han i allt var sin faders son och kanske äfven deltagit i dennes mindre vackra gerningar förefaller det icke alls märkvärdigt att hans sömn om nätterna var något orolig. Enligt en annan version var det under denna tid som han planlade de manipulationer som han längre fram satte i verket och som på sin tid väckte ett oerhörd uppseende och åsamkade honom själf förlusten af sin medborgerliga frihet för en lång tid framåt. Alltnog! Han låg om nätterna och "glodde lite förstort" som gubben sa då tordyfveln flög in i ögat på honom. Samt såg då flera nätter å rad, ett ljus som fladdrade af och an, ett stycke

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:37

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

från bostaden! I likhet med andra personer som veta med sig själva, att de icke ha " rent bröd i posen " , var han feg och vågade därför icke närmare undersöka dethär ljusfenomenet eller hvad som kunde ge upphov dertill. Utan vidskeplig som han var trodde han att det var troll och gästar som huserade, och när dethär lyset lät se sig hvarje natt och alltid vid samma tid mellan 12 - 1 på natten, tänkte han vid sig sjelf: Bättre fly än illa fäkta! Plockade ihop sina " pinaler " och flyttade derifrån.

Apropå, spöktimman! Hur skall man nu kunna ange tiden för spökens uppträdande, efter nya tidsindelningen. Jag har ofta hört att spöken äro i rörelse kl 12, men aldrig att de låtit se sig kl: 24.

Ett stycke från Eskils gård, bodde Träsko-Lasse, i en liten stuga, och till denne flyttade den nu förskrämd sonen till Eskil. På Lasses fråga, hvarför han icke ville bo kvar i gården, der det var godt om utrymme, omtalade sonen utan omsvep att han blifvet skrämde af trollens nattliga illuminering. Nu är du dum, sa Lasse! Kan du inte begripa, att det är Eskil som vill varsko dig om att det är på den platsen han gräfvit ner sina pengar. Gå dit och bed gästen

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8474:38.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

visa dig platsen så må du tro att der finnes nog något som är värst att taga vara på! Inte för allt smör i Småland, törs jag gå dit och ännu mindre fråga om " nånting " mente pojken. Visa mig hvar stället är, der du sett lyset så skall jag gå med och hjälpa dig att gräfva, sa Lasse. Någon dag derefter gingo båda dit och granskade platsen omkring hagtorsbusken. Emedan grässvålen fått ligga orubbad en längre tid kunde ingenting upptäckas som tydde på att jorden blivit rubbad, hvarför Lasse med ett medhaft spett började undersöka marken rundt om busken, men der visade det sig att marken var lika kompakt öfverallt, men inunder busken kändes jorden lösare på ett ställe. Der började Lasse gräfva och stötte snart på krukan som upptogs och grannskades. Den befanns full med möglade tvåkronor som vid öfverräkning visade sig vara något öfver 8,000 kronor. Pojken bad Lasse tåga med saken, något som han lofvade, och alldenstund jag som bor några mil derifrå har reda på förloppet, förstår vi att Lasse varit tyst som muren.

Aug. Holmberg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 8474:39.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Vid en station.

Signalklockans ljud förkunnade tågets avgång från den lilla stationen. Stönande ljud och stampande fötter förkunnade för de få passagerarne i III klass kupén att någon eller några resande här anträt tåget. Ett flåsning närmast liknande väsningen från en uppspänd blåsbälj, när den sjunker ihop, på samma gång som en kall luftström svepte in från den öppnade dörren, drog de resandes blickar den ankommande till mötes. Denne var i formen som en jättelik pum-pa med en liten uppsvält klump på övra ändan, på vilken den rödrutige schaletten satt som ett stramt åtdraget bandage. Enligt logikens regler borde således uppenbarelsen räknas till det feminina slaget, fastän detta för en vanlig person föll sig synnerligen svårt att avgöra. Monstret var assisterat av en nästan lika obestämbar figur, som man nog kunde inränga till samma art som den föregående, men icke till samma klass. Här om nånsin kunde man säga, att ytterligheterna berörde varandra, liknade den första en flodhäst, hade den sednare mera en vesslas former och ståtade dessutom i en

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8474:40.

Landskap: Blekinge..... Upptecknat av: August Holmberg.....

Härad: Bräkne..... Adress: Svängsta.....

Socken: Asarums..... Berättat av:.....

Uppteckningsår:..... Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

vesslas färger så att likheten var slående.

Med en duns, som kom sitsen i vagnen att gnissla av smärta, satte kolossen sig, öppnade en tvärspringa i öfra knoppen, och per med en röst som alls icke stod i harmoni med den väldiga kroppen: Dä gott o va häa !

Ögonblicksbild från en jernvägsresa av A.Holmberg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M. 8474: 41.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Upppteckningsår: 1933 Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

a/
" Hovett dä gick te, när drängjösses klocka kom igen "

- Bild ur folktron på 1860 talet . -

Dränga-Jösse på Loberget, hade en gång på en auktion blivit lycklig egare av ett fickur. En stor kärra av den sort som kallades " Vårdare ". Urmakarens namn J. Vård stod ingraverat på boetten! Derav namnet. På den tiden var icke vanligt att en dräng eller torpare var egare av ett fickur och Jösse som var välbeställd torpare, och bodde långt bort i ödemarken, flera kilometer från gården, hade både nytta av uret och var rätt stolt över att vara innehavare av klenoden! En vacker dag var uret försvunnit från sin spik över sängen, der det hade sin plats. Jösse " grunnade ", frågade, svor och bad men likafullt var och förblev uret borta. Till all lycka hade han reda på att borta i Backaryds socken bodde en förstklassig trollkarl " Abram i Kroken " och en vacker eller kanske mulen dag tog han sig ledig från sina sysslor och traskade åstad den flera mil långa vägen till Backaryd. Träffade Abram hemma, berättade sitt öde och bad Abram hjälpa sig att få igen sin kära klocka! Abram tog sig

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 8474:42.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1933 Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

e n liten funderare på saken varpå han frågade hur långt Jösse hade hem. När han fått besked härom sa han : I morron bitti kan du inte ha hunnit hem Men i övermorrns morgon skall du inte försova dig utan vara vaken förrän solen går upp samt se dig omkring vid husen så kan du ta din klocka igen. Men sover du förlänge så får du den inte! Med denna besked traskade Jösse hemåt Och lade sig så fort han kom hem dagen derpå, för att kunna vakna i rätt tid! Detta lyckades ej bättre, än han sov till solen just var i färd med att gå upp. I alla fall tittade han ut genom fönstret, och såg då en mansperson stå ute vid stättan i bara skjortan och hålla något föremål i handen. Utan att ge sig tid att dra på sig några kläder språng Jösse ut, och igenkände den vid stättan stående att vara en torpare nere i Ihre kallad " Gomme Nisse ", och det föremål denne hade i handen, var just Jösses bortkomna klocka. Just som Jösse skulle ta ett steg framåt för att fånga klockan skimrade solens första strålar fram, Och med detsamma vaknade Gomme Nisse och gav sig titt att springa av glatta livet. Han hade av någon oförklarlig drift tvingats att sovande stiga ur

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8474:43.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1933 Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sängen leta rätt på klockan der han hade den gömd och med denna i handen fortfarande sovande , ge sig i väg till Jösse's hem över 3/4 mil derifrån samtt efter framkomsten bli stående vid stättan. Omedveten om var han befann sig och urståndsatt att göra den minsta rörelse.

Först i samma ögonblick som solen gick upp, vaknade han till liv och återfick sin rörelseförmåga.

Om Jösse varit vaken i rätt tid som han fått besked om hade han kunnat återta sin klocka, utan att den andre vetat ett dyft derom. Nu gick han miste derom för denna gång, precis som Abram förut sagt!

När sådana historier spredos bland folket, Jösse berättade händelsen för vem som ville höra på och många fler, samt svor heligt och dyrt på att alltihop var sanning! När som sagt ,sådant spreds och troddes var det inte underligt att de kloke gubbarne ansågs som riktiga undergörare.

Svängsta, November 1933.

Aug. Holmberg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:44.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1932 Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sommarminnen.

När man sitter fjettrad vid sjukbädden känner man stundom en lisa, vid att låta tanken gå tillbaka till en tid. Då man utan hinder av kroppens fysiska tillstånd, var oförhindrad att att kunna tillbringa sin lediga tid, och insupa lugn och sinnesfrid i skog och mark.

På försommaren 1932 befann jag mig under en utflykt uppåt Smålandstrakten. Lördagskvällen var Gudomlig! Solen sjönk så sakta nedom de långsträckta skogsåsarne, vester om den betydliga Svansjön, på vars lugna yta solens sista strålar, återspeglades med en glänsande färgprakt. I en lånad farkost befann jag mig ute på densamma, sakta glidande fram medelst ett och annat försigtigt årtag. Detta för att ej störa de änder som i flera par uppehålllo sig i de halvkilometer långa vassruggarne, som ~~som~~ till stor del uppfyllde vikarne och de långgrunda stränderna längs sjön. Medan de många sångfoglarna, sittande på de långt över vattnet hängande grenarne av strandens Alar och björkar sjöng sina sista aftonsånger, såsom en hymn till den dalande solens ära.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:45.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1932 Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kvällens skuggor blevo längre och smälte samman i allt tätare kolonner. Strandskogens oregelbundna former, som nyss liksom skarp-skurna silhuetter tydligt återspeglats i det klara vattnet började förtunnas och suddas ut i den mörkare färgton vattnet antog. En and som förmodligen varit uppe i någon av de norra vikarne i något enskildt mathemtningsärende kom nu med susande fart, och sänkte sig med en högljudd helsning: Arp snarp, till sina kamrater i vassen, några meter utanför der jag satt.

Från bondgården, belägen på strandsluttningen strax ovanför der jag befann mig kom far i huset ut på förstubron, barhufvad och i skjortärmarne. Belåten lät han blicken glida ut över den frodiga grönskan som förefanns över allt på åkrarne rundt omkring. Med välbehag insöp han doften av syrenblommorna som i riklig mängd växte strax utanför huset och som sände en sötaktigt doftande, om parfym påminnande lukt ända ut på sjön der jag satt. Någonstans långt borta mot det avlägsna Kullemåla hördes ett dragspel klämma fram några spruckna toner. I beteshagen söder ut hördes det sakta pinglandet av ledarkons bjellra! För övrigt var allting tyst. I land på den sto-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:46.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1932 Född år 1860 i Ejörnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-ra ön utanför vilken jag befann mig syntes en nattskärra med med
ljudlösa vingslag fladdra upp och ner igen, sökande någon nattfjäril,
på vilken den ämnade kalasa.

Mellan ett par stora klippblock på sjelva stranden av ön bered-
de jag mig nattläger, Med mossor och granris till bädd. Och av några
stubbar och vindfällan erhöjll jag ett ordentligt nattbål. Jag låg
en lång stund och betraktade natthimlen. Ett par matta stjernor för-
sökte, fast förgäves att göra sitt ljus gällande i den ljusa sommar-
natten. En rofgirig gädda höll en intensiv jagt en lång stund i vas-
sen utanför. Grundligt utskälld av änderna som högljudt protesterade
mot denna kränkning av nattron. Gäddan fann sig nog obehagligt be-
rörd av ändernas skällsord och fann till slut förgott att hålla tyst
och låta det vara frid i lokalen. Ehuru väl ingen ordningsvakt var
närvarande.

Morgonen derpå vaknade jag i första gryningen, och insöp med
begärlighet doften av kåda, Odon, Fors och kråkris som i ovanlig
mängd växte rundt omkring mig. Jag mera anade än kände naturens

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M. 8474:47

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1932 Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

pulsslag. Det svaga ljudet av vattnets rörelse mot de glatta strandstenarne förnams endast som en svag andeviskning. Genom den ytterst tunna dimslöja som uppsteg från sjön, bröt sig den uppgående solens strålar med en rödaktig glans. Från den förut omtalade bondgårdens hördes en tupp gala. En hackspett började med iver att hacka i barken på en vissnad fura, rakt över mitt hufvud. Längre in hördes en duvas kutter. Och som ett tvärt osympatiskt afbrott hördes ett bösskott i öster uppåt Svansjömåla. Jag förstod nu liksom så många gånger förut att Kgl. M:ts jagtstadga, i vad det angår olovlig jagt, mister sin kraft, när kronojägaren bor en halv mil borta, och avståndet till ortens länsman, utgör en och en halv mil.

Ön, jag befann mig på, var efter sjötappningen, en ö endast vid högvatten! Den öfriga delen av året hade den landfast förbindelse, på en lång sträcka. Varför det vilda, ej alls hade någon svårighet att komma ditut. Ön innehöll cirka 5 tunnland, och var överallt bevuxen med delvis gammal skog. Bäst jag låg, varnade jag en räf som sakta smög ut på en udde längre borta. Det såg ut på hans rörelser som om han funnit något i sjön som han släpade i land och derpå

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8474:48.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: 1932 Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

lade sig att förtära. Avståndet var för långt att noggrant ^{kunna} urskilja hans åtgöranden. Sednare, när jag kom derbort, konstaterade jag att någon fiskare satt ut en ståndkrok, på vilken fastnat en gädda, som räfven varit nog knepig att dra i land och med god smak förtära! Av allt, vad jag under min levnad erfaret i skogarne var detta första och enda gången, jag sett en räf fånga gäddor med ståndkrok!

När jag kommet in på fastlandet, Varskodde en tunn blåaktig rök som på något avstånd steg upp över trätopparne. Att någon bostad fanns deråt! Och skvallrade på samma gång om att folket där var uppe och i rörelse. Som jag en lång stund haft en svidande erinran om: "Att skogen suger". Gick jag deråt i hopp om att få köpa en kopp kaffe m. mera. Det visade sig vara en bondgård och förväntansfullt stegade jag in. Men vid åsynen av far och mor, försvann hungern. Deras utseende gav mig impulsen till att i förbifarten kasta en blick ner i brunnen som jag passerade strax nedom gården. Och här hade jag förklaringen! Den obetydliga vattenskvätt som fanns på botten av den ett par alnar djupa brunnen tillät icke sådan lyx, som att tvätta händer och ansigte, utan vid mycket högtidliga tillfällen! // Svängsta i November 1932. Aug. Holmberg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8474:49

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarums

Berättat av:

Uppteckningsår: 1932

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

se " Sommarminnen ".

Denna uppsats sände jag till Alma i Paris

Att uppläsas vid Skandinavernas julfest 1932.

Holmberg.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8474:50.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tankar om Hemmen.

(Skuggor och Ljusglimtar)

Ordet Hem, har för hvarje människa en stor betydelse, och hur många minnen både ljusa och mörka äro icke förknippade med detta ord. Från ett godt hem har mången sina ljufvaste och skönaste minnen. Och i ett dåligt hem har mången uppväxande ungdom fått de första impulserna, till de ofog och dåliga gerningar som längre fram i lifvet varit orsaken till kollisioner både med medmänniskorna och samhällslagarne.

En författare har sagt att: " Äkta bandet, politisk nytta gör för landet! Och ett moraliskt värde har. Och det finnes ingenting på jorden mera värdefullt än ett hem, der förtroende, ömsesidig tillgifvenhet och sanningskärlek bildar grunden. Ett sådant hem kan, bildligt talat, kallas en stormakt, hvars verkningar sträcka sig långt fram i tiden. Der grundläggas de ideer, och formas de impulser det uppväxande släktet får med sig ut i lifvet, för att sedan af dessa utformas och tillämpas af hvar och en efter som hans kuns-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8474: 51.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

- kap och samhällsställning fordra och kräfvat af hvarje särskild individ. Men tyvärr är det så, att den goda andan i hemmen visar tendens till att alltmer försvinna bland nutidsmenniskorna. Då vi deremot om vi uppdraga en parallell mellan hemmen nu och förr måste medge att ifråga om bekvämlighet och komfort äro våra dagars hem betydligt öfverlägsna de gamle.

Detta kan vi betrakta såsom vinstkontot! Men granskar vi förlustkontot finna vi att detta väger mera, beroende på att detta berör en sida af lifvet som är vida viktigare. I hemmen på landet, der vi ännu har jemförelsevis liten kännning af kulturens inverkan observeras det icke så mycket. Men det framträder så mycket hjertare i städer och fabrikssamhällen. Att det i städerna finnes utmärkt goda hem, och på landet finnes ett och annat sådant som knapt förtjenar benämningen hem inverkar icke. För hvar och en som vill se, visar det sig tydligt att städer och större samhällen verkar både försvagande och ödeläggande på hemmets moral. Derigenom att barnen i ett sådant hem icke ha tillfälle att sysselsätta sig med något arbete, gifves det förmycken tid att skolka bort till ingen

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 8474:52.

Landskap: Blekinge..... Upptecknat av: August Holmberg.....
Härad: Bräkne..... Adress: Svängsta.....
Socken: Asarums..... Berättat av:.....
Uppteckningsår:..... Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

nytta, och det gamla ordspråket : " Fåfång gå lärar mycket ont ",
är en sanning som bekräftar sig den dag som i dag är.

Af hvad som härofvan sagts förstå vi att samhörighetskänslan
i hemmen försvinner. På landet är det ännu i regel så, att föräldrar
och barn lefva en stor del af sin tid tillsammans. Barnen få tidigt
lära sig att hjälpa till inne och ute, i kök och ladugård på åker
och äng, (Fabrikssamhällen undantagna) och de ha dervid under arbetet
ofta ett stort mått af glädje och förströelse alldeles gratis. Det
myckna talet om landsbygdens tråkighet, är till största delen en falsk
uppfattning. Påvisad och utkolpoterad af personer som sjelfva syss-
lölösa, icke förstå arbetets glädje, förnöjelse, nytta och uppfostrande
betydelse. Sant är väl att man på landsbygden icke har så många
tillfällen att roa sig, eller finna extra omväxling i tillvaron.
Men gemensamheten mellan familjens medlemmar gör att sådana nöjen,
icke kännas någon afsaknad efter! I stället eger den en uppfostrande
makt, och en förmåga att utan stora apparater skänka glädje, och
sprida munterhet till alla i familjen samt motarbeta lusten till
dåligt sällskap. Tyvärr måste man dock medge att utvecklingen, fastän

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M. 8474:53.

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne Adress: Svängsta.

Socken: Asarums Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

långsammare på landsbygden, doch går åt samma håll, der som i städerna. Ungdomen vistas vida mindre i hemmen nu än förr på sin lediga tid! Den är i stor utsträckning på fester, möten och utflygter, isynnerhet om det finnes en stad eller stationssamhälle med biograf eller dansbana i närheten.

Gör man sig den frågan, hvad följden i framtiden kan bli? af den nu rådande njutningslystnaden och försvagade ansvars känslan, så måste hvarje tänkande menniska säga sig sjelf att framtiden ter sig mörk! Låt oss bara taga ett exempel.

När en flicka efter slutad skolgång, genast kommer ut i förvärs-
arbete, på ett kontor, en fabrik eller annorstädes och om något år
gifter sig, så har hon för sitt blifvande viktiga kall, som maka och
mor, i de flesta fall, alltför liten kompetens. Och om någon verkligen
gjordt sig förtrogen med de sysslor som höra till hemmets skötsel;
så beror detta på, först att hon haft en ovanligt förständig mor,
och samt sjelf varit både energisk och förständig i hög grad. Men sådana
måste räknas till undantagen. När då ett hem bildas der mammon och
njutning, i gröfre eller finare form är lifvets mål! Förkväfves plikt-

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8474:54

Landskap: Blekinge Upptecknat av: August Holmberg
Härad: Bräkne Adress: Svängsta.
Socken: Asarums Berättat av:
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- känslan, och försämrar karakteren, som mer än annat behöfves, om hemmet för man och barn skall bli hvad det bör vara. Den käraste platsen på jorden.

Men det tjänar icke mycket till att klaga på den moderna tiden. Vi måste lefva i vår egen tid, om vi tycker om det eller ej. Men det bör stå klart för hvar och en, att hemmens betydelse är för både nutid och framtid så stor, att det borde ligga i allas intresse att se till att icke förhastadt bilda hem som icke kunna ega något längre bestånd. Ty goda hem är något som på det intimaste berör, icke allenast individen, utan hela samhället.

Det är icke nog med att åstadkomma goda yttre betingelser! Den moraliska atmosfären i hemmen är det som inverkar på de unga. Ha dessa höga och rena tankar om hemmet från sina föräldrar, så blir säkert deras sträfvan, att när de engång gifta sig, följa det ideal de i hemmet bildat sig. Deremot om de lära sig att tänka lågt och tarfligt om hem och äktenskap, så anser de icke detta vara något som är värdt att sträffa för.

Aug. Holmberg.

Skriv endast på denna sida!